

Anna-Maria Svensson
Utvecklingsledare/utvärderingsexpert
Anna-Maria.Svensson@ekero.se

Rutiner för anmälan om kränkande behandling eller trakasserier

Dnr BUN14/24-609

Bestämmelserna om arbetet mot kränkande behandling finns i skolagens 6:e kapitel och gäller oavsett skolform.

Den nya skollagen skärper kraven på arbetet mot kränkande behandling till nolltolerans. Om elevombudet väcker åtal för att man inte kommit till rätta med kränkande behandling, är det bland annat huvudmannens ansvar att visa att kränkande behandling inte har förekommit (6 kap. 14 § skollagen).

Personalen är skyldig att anmäla till rektor eller förskolechef om den känner till att kränkande handlingar förekommer. Rektor eller förskolechef ska i sin tur anmäla till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet utreds skyndsamt. Detta gäller även trakasserier och sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen.

Huvudmannen¹ har också ansvar för att hålla sig underrättad om anmälningarna gällande kränkande behandling och se till att de åtgärder som ”skäligen kan krävas” vidtas (6 kap. 10 § skollagen). Enligt Skolverkets allmänna råd om arbete mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) kan huvudmannen delegera utredningsansvaret till förskolechef/rektor.

Vad är kränkande behandling?

I skolverkets allmänna råd ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling”, SKOLFS 2012:10, sid. 9-10 står det:

”*Diskriminering* innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

¹ Huvudman i skollagens mening är utbildningsnämnden och ärendena handläggs för dess räkning av nämndkontoret barn och utbildning.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etniskt tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och internet. Trakasserier och kränkande behandling kan t.ex. uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiskt våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.”

DO skriver:

”Det finns inget krav på uppsåt. Det gäller både för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En elev eller anställd behöver alltså inte ha haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till kränkande behandling eller trakasserier. Det är effekten som avgör. Däremot måste personen ha viss insikt i att det egna uppträdandet kan upplevas som kränkande. Det kan vara svårt att bedöma om ett barn har den insikten. Därför är det viktigt att personalen är observant och beredd att ingripa i konkreta situationer och att skolan bedriver ett förebyggande arbete.”
(Diskrimineringsombudsmannen ”Lika rättigheter i skolan” 2012, s.56):

Arbetet mot kränkande behandling eller trakasserier vad gäller anmälningsplikt

Denna PM sammanfattar de riktlinjer som gäller för Ekerö kommuns förskolor och skolor, dvs. den kommunala produktionen och huvudmannens ansvar enligt skollagen. Fristående förskolor och skolor ska rapportera till sina huvudmän men kan använda denna PM som utgångspunkt för egen rutin eller för att orientera sig om arbetet i Ekerö.

Idag har förskolor och skolor i Ekerö kommunala produktion likabehandlingsplaner som inkluderar rutiner för att utreda och motverka kränkande behandling. Planerna innehåller även utvärderingar av arbetet och de specifika omständigheter som måste beaktas för varje förskole- eller skolenhet. Förskolor och skolor utreder de kränkningar som förekommer och vårdnadshavare underrättas. Detta kommer inte

att ändras med anledning av anmälningsplikten utan det arbetet är delegerat till förskolechef och rektor. **Förskolechef eller rektor ska skyndsamt anmäla till huvudmannen att kränkande behandling eller trakasserier förekommit och skyndsamt utreda och vidta åtgärder ”som skäligen kan krävas”**. Barn- och utbildningsnämnden ska underrättas återkommande om läget vad gäller kränkande behandling.

Vad gäller i Ekerö?

- Anmälningsplikten till huvudmannen gäller alltså Ekerö kommuns förskolor och skolor samt annan verksamhet² (enligt 25 kap. skollagen). Huvudmannen är i det här fallet Barn och utbildningsnämnden med nämndkontoret som tjänstemannastöd. Observera att fristående verksamhet i kommunen anmäler till sina respektive huvudmän.
- Rektor eller förskolechef ska omgående anmäla till huvudmannen om kränkning/trakasserier eller misstänkt kränkning/trakasserier inträffat och inleda en utredning.
- All förekomst av kränkande behandling eller trakasserier ska anmälas till huvudmannen. Om osäkerhet råder om ärendet är allvarligt bör man anmäla till huvudmannen.
- Anmälningarna hanteras av utvecklingsledare/utvärderingsexpert och förskoleansvarig.
- Anmälan ska göras i det bifogade formuläret (*”Anmälan till huvudmannen om kränkande behandling eller trakasserier”*), enligt de anvisningar som framgår där. De inblandades namn och personnummer ska inte framgå i anmälan. Nämndkontoret återkopplar till förskolechef och rektor.
- Om ärendet inte är avslutat kommer huvudmannen, genom nämndkontoret, att följa upp vilka resultat som nåtts och om uppföljning skett. Detta sker en månad efter inkommen anmälan. Rapportering ska då ske på det bifogade formuläret *”Uppföljning av anmälan till huvudman om kränkande behandling eller trakasserier”*. Uppföljning görs tills ärendet är avslutat eller övergått i annan hantering.

² Pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem (2 §), öppen förskola (3 §), öppen fritidsverksamhet (4 §), omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

- **Anmälan ska internpostas till:**
Anna Maria Svensson, nämndkontoret barn- och utbildning.
- Anmälan ska kompletteras med likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling om den inte finns på förskolans eller skolans hemsida.
- Nämndkontoret återkopplar skyndsamt till förskolechef och rektor efter inkommen anmälan.
- Anmälningarna till huvudmannen registreras i kommunens ärendehanteringssystem.

Nämndkontoret sammanställer anmälningarna och ger en bild av hur arbetet mot kränkande behandling går. En rapport ska presenteras för Barn och utbildningsnämnden. Utifrån de resultat som uppnås behöver en diskussion föras om kommunen behöver vidta ytterligare åtgärder för verksamheten. Nämndkontoret kommer att följa upp rutinen löpande.

Vid frågor kontakta

Eva Darselius, förskoleansvarig,
eva.darselius@ekero.se

Anna Maria Svensson, utvecklingsledare/utvärderingsexpert
anna-maria.svensson@ekero.se

Anders Anagrius, nämndansvarig
anders.anagrius@ekero.se

Förskolechefer och rektorer
Kommunala produktionen

Förskolans/skolans diarienummer:

Anmälan till huvudman om kränkande behandling eller trakasserier

Enligt SKOLFS 2012:10 ska anmälan om kränkande behandling eller trakasserier till huvudmannen göras skyndsamt. All förekomst av kränkande behandling ska anmälas till huvudmannen.

Anmälande förskola/skola:

Datum för anmälan:

1. Vad har hänt? Ange i kronologisk ordning. De inblandades namn och personnummer ska inte framgå i detta skede.

2. Vilka åtgärder har vidtagits? Ange om kontakt har tagits med vårdnadshavare och undervisande lärare/förskollärare.

3. Vilka åtgärder planeras?

4. Har kränkningarna eller trakasserier upphört? Är ärendet avslutat?

Rektors/förskolechefs underskrift:

Förskolechefer och rektorer
Kommunala produktionen

Förskolans/skolans diarienummer:

**Uppföljning av anmälan till huvudman om kränkande behandling
eller trakasserier**

Enligt SKOLFS 2012:10 ska anmälan om kränkande behandling eller trakasserier till huvudmannen göras skyndsamt. All förekomst av kränkande behandling eller trakasserier ska anmälas till huvudmannen. Huvudmannen har också ansvar för att de åtgärder som "skäligen kan krävas" vidtas.

Anmälande förskola/skola:

Datum för anmälan:

Datum för uppföljning:

1. Vilka åtgärder har vidtagits? Ange om kontakt har tagits med vårdnadshavare och undervisande lärare/förskollärare.

2. Vilka resultat har nåtts?

3. Har det skett någon uppföljning? Hur har uppföljningen gjorts?

4. Har kränkningarna eller trakasserierna upphört? Är ärendet avslutat?

5. Planeras ytterligare åtgärder? Vilka?

Rektors/förskolechefs underskrift: